

Václav Zapadlák – jedním slovem *Maestro!*

Název emise: Tradice české známkové tvorby -
Václav Zapadlák

Den vydání: 20. ledna 2021

Hodnota: B (ke dni vydání 19 Kč); č. 1104 (ČP)

Rozměr známkového obrazu: 40 x 23 mm

Výtvarný návrh: Zdeněk Netopil

Druh tisku: OF; **Papír:** fl-an-OF; **Tisk:** Hradištko, sro.

Tiskové formy: zn. 2x 50, SL 6x (8 + 1/2 + 2/K)

Náklad: 500 tis. + 12 tis. SL

FDC: digitální tisk; **Tisk:** Hradištko, sro.; **Náklad:** 2.800

Připomínání významných osobností naší známkové tvorby má v emisním plánu dlouhou tradici. Od roku 1965 vycházela emise Den čs. poštovní známky, vždy jako poslední v roce, na počest vydání našich prvních známek z 18. prosince 1918. V neobvykle nízkém podlouhlém formátu to v průběhu let byly známky nesoucí ve svém obrazu i odkazy na starší emise. V roce 1978 se poprvé objevil portrét tvůrce – Alfonse Muchy, autora našich prvních známek. O tři roky později byl portrétem připomenut náš první rytec na tomto poli, Eduard Karel, po něm Jaroslav Goldschmied, a pak následovali další rytci – Karel Seizinger, Bohumil Heinz a Bohdan Roule. V roce 1986 byl opět zařazen portrét autora výtvarných předloh, Vratislava Brunnera, po něm následovali výtvarníci Jakub Obrovský, Jaroslav Benda, Cyril Bouda, Karel Svolinský a Martin Benka. Poslední československá známka pak nesla portrét rytce Jindřicha Schmidta.

Česká republika po dvouleté přestávce zařadila v roce 1995 novou emisní řadu – Tradice české známkové tvorby. Pro vydání zvolila dvacátý leden, kdy v roce 1993 vyšla první známka ČR. Řadu zahájil odkaz na A. Muchu, tentokrát ovšem ne na jeho první známky výplatní, ale na vydání novinové. Následovaly odkazy na emise Holubice, OR, HaV, Města, Dětem, Jirásek..., celkem jich do roku 2011 bylo sedmnáct.

V roce 2012 se na známky vrátili portréty tvůrců, jako první byl připomenut Josef Liesler, ke stému výročí narození. Po něm byl zařazen portrét Ivana Strnady, pak postupně vyšli Ladislav Jirka, Oldřich Kulháněk, Karel Svolinský, Oldřich Pošmurný, Jiří Bouda, Adolf Born a loni byl zobrazen – jako první jmenovitě uvedená žijící osobnost! (mimo hlavu státu) – Bedřich Housa.

Ohlédneme-li se zpět, je to dlouhá řada více než padesáti emisí věnovaných tradici naší známkové tvorby, zahrnující i galerii portrétů dvaceti tvůrců, k nimž nyní přibyl Václav Zapadlák.

Pro známkovou tvorbu ho objevil tehdejší ředitel odboru známkové tvorby České pošty Břetislav Janík, když hledal témata, která na známkách ještě nevyšla. Jedním z vytipovaných byla historické automobily, konkrétně ty světoznámých značek. Jejich vyobrazení vycházela v odborných časopisech a za nejzdařilejší byla odbornou veřejností považována ta od Václava Zapadlíka. Janík na autora vypátral telefonní číslo do ateliéru a zavolal mu. První reakce osloveného byla neuvěřitelná: „*Chlape, kde jste byl? Já na vás čekám už deset let! Auta jsem kreslil pro všechny možné účely, jenom na známky ještě ne.*“ A hned si dali schůzku v plzeňské hospodě U anděla. Zapadlík byl na jednu stranu rád, že se mu naskytla možnost zapojit se do známkové tvorby, ale na stranu druhou tomu ze začátku ani moc nevěřil. Celý život měl totiž nedobrou zkušenost, kdy jeho kresby automobilů západních značek byly až na výjimky v časopisech spíše odmítány, a i když už bylo dávno po Listopadu, tenhle pocit v něm pořád přetrvával. Jak přibývaly vypité půllitry dvanáctky, upekli na místě záměr na první emisi obsahující šestici známek s historickými automobily, které autor považoval za největší světové legendy.

Vytvoření návrhů trvalo asi půl roku a 5. září 2012 vyšel sešitek se známkami velkorysého formátu. Po něm postupně následovaly známky emisí Dopravní prostředky a Česká auta, jednotlivé i v sériích, zaměřené na automobily a motocykly českých značek. V roce 2015 vyšel sešitek s 2x čtyřmi známkami *S nimi přišla svoboda*, zobrazující dobové vojenské dopravní prostředky, pro který Zapadlík navrhl tank T34, motocykl Harley Davidson a automobil Jeep Ford. To bylo dobré osvěžení po mnoha předchozích emisích na toto téma, se šefíky a pomníky.

Václav Zapadlík v tričce kalifornského muzea autoveteránů, na jehož výzdobě strávil tři roky.

V roce 2021 připomíná Česká pošta v rámci emise *Tradice české známkové tvorby* malíře a ilustrátora Václava Zapadlíka (1943–2018). Václav Zapadlík se narodil 23. září 1943 v Praze. Vyrůstal v automobilové rodině a od mládí pomáhal v otcově autoservisu. To ovlivnilo jeho zájem o automobilovou techniku a technické detaily. Svými kresbami přispíval do motoristických časopisů. Specializoval se na realistické ztvárnění historických automobilů, zejména z padesátých let 20. století. Jeho dílům jsou věnovány stálé expozice v několika zahraničních muzeích. Obrazy Václava Zapadlíka inspirovaly sběratele a modeláře historických vozidel u nás i v zahraničí. V roce 2012 se stal autorem českých poštovních známek s automobilovou tematikou. Václav Zapadlík zemřel 21. srpna 2018 v Praze.

Vydala Česká pošta, s.p., v nákladu 12 000 kusů sešitků. Obsahuje 8 známek se symbolem B.

TRADICE ČESKÉ ZNÁMKOVÉ TVORBY

VÁCLAV ZAPADLÍK
(1943–2018)

Břetě Janík rád vzpomíná na mnoho návštěv v Zapadlíkově smíchovském ateliéru u Arbeseva náměstí, který byl součástí autorova bytu. Koho by to zajímalo, bylo to v 1. patře domu, kde je v přízemí řeznictví a uzenářství U Arbese, kam Zapadlík snad denně chodil kupovat buřty, tlačenu a podobné výrobky. Lidovost měl totiž vyučený truhlář v krvi, vždycky byl jen sám za sebe, nikdy se nenechal zaměstnat, a až bez odborného vzdělání, věnoval se jenom a pouze hudbě a kreslení aut. K těm měl vztah odmala, jeho tatínek měl autoservis v centru Prahy, ve Školské ulici, naproti Vyšší dívčí škole (dneska je tam bazar). Opravoval ve dvoře auta a Václav mu s dvěma staršími bratry pomáhal (i když jako nejmladšího ho měli spíše za poslíčka). I tak si tam ale auta pořádně osahal, poslepu věděl, co má která značka pod kapotou. To se mu později při jejich kreslení samozřejmě náramně hodilo. Jeho vynikající paměť mu už za socialismu přinesla prestižní zakázku. Z německého Mercedesu mu poslali kalendář svých historických vozů a pak mu zavolali, jaký má na něj jako kreslíř názor. Pochválil výtvarníka za styl, ale s chválou to nepřeháněl. Volajícimu to bylo divné a naléhal, aby byl konkrétnější. Tak mu řekl, že auta Mercedesu v tak nákladném kalendáři by měla být na dobových pneumatikách a ne na současných... A příští rok už pro kalendář objednali kresby Mercedesů od něj.

Protože nebyl v žádném uměleckém svazu, měl s tím za minulého režimu neustále problémy. Veřejná bezpečnost ho šikanovala jako údajného příživníka bez stálého pracovního poměru, občas ho dokonce zadrželi, což jednou mělo nečekaný důsledek. Na oddělení měl o víkendů službu důstojník, který pro něj měl pochopení a zeptal se ho, co vlastně umí? Když mu Zapadlík odpověděl, že kreslit auta, ukázalo se, že onen důstojník normálně pracuje na oddělení, kde zrovna připravovali nový vzhled vozů Veřejné bezpečnosti. Zapadlík mu na místě nakreslil, jak by si takovou úpravu představoval, tedy žlutá auta s bílými dveřmi, krytem motoru a kufry, s nápisy VB. Návrh se zalíbil a byl realizován, což Václavu Zapadlíkovi sice nevyneslo ani korunu, ale tehdy ho ten důstojník pustil a zřejmě se za něj i přimluvil, protože pak ho esenbáci už nechali být.

Velkým předělem samozřejmě byla listopadová revoluce. Zapadlíka hned po ní pozvali do Kalifornie, aby tam v Danville plastikami vyzdobil zdejší muzeum historických automobilů Black Hawk. Celkem tam strávil tři roky! Největším dílem, které zde zanechal, je několikametrová nástěnná malba v rámci pomníku slavného francouzského průkopníka automobilismu Emila Levassora. Pobyt byl na jednu stranu skvělá příležitost a úžasný zážitek, na stranu druhou mu zasáhl mocně do života. Dobromyslně s sebou vzal svou ženu, ta se tam ovšem zakoukala do jiného milovníka starých aut (mnohem movitějšího), a tak o ni nakonec přišel... Hlavu ale nevěšel dlouho, po čas se oženil znovu a měl dceru. Ta po něm vášeň pro stará auta nezdedila, věnuje se tradičnějšímu dopravnímu prostředku – koním.

Mimo stará auta miloval i jazz, ten ho dokonce dlouho živil – hrál na basu například v Redutě (kdysi s ním hrál i takový muzikant jako byl Karel Krautgartner)

– a malování aut měl jen jako koníček. Jeho foto-realistický styl mu postupně přinesl obdiv nadšenců do veteránů, zbohatnout se z toho ale nedalo. Aby se uživil, hodně kreslil do motoristických časopisů, s čímž souvisí i přezdívka *Maestro*. Ta přitom nevznikla jako výraz obdivu, poprvé ji před desítkami let použil šéfredaktor jednoho z nich, když Zapadlík přišel odevzat objednané kresby opět pozdě. „*Á, maestro je konečně tady...*“ Z původně zlehčujícího významu však autorovy dokonalé práce brzy přiměly jeho obdivovatele používat tuto přezdívku jen v pozitivním a obdivném smyslu.

Maestro nebyl jen malíř starých aut, on jimi doslova žil. Vymyslel například automobilový závod Brdský trojúhelník, který byl tak trochu recesisticky už za jeho života nazván Memorál Václava Zapadlíka a byla zde v obci Kytín vztýčena jeho socha v nadživotní velikosti, kterou sám slavnostně odhalil.

Celý život náruživě kouřil, což mu přineslo nemalé plicní problémy, minimálně mocné záchvaty kašle, s nimiž nejspíš souvisely mnohačetné břišní kýly (v důsledku těch nosil plastový krunýř a když si zaklepal na břicho, znělo to jako ze sudu). Tyhle zdravotní problémy nepochybně přispěly k tomu, že předčasně (na den přesně v 50. výročí sovětské okupace) odešel z tohoto světa – doufáme že do nějakého lepšího, kde ho bude obklopovat už jenom jazz a ve vzduchu vůně benzínu...

Známka na jeho počest je precizně navržena (líbí se mi zdařilé detaily) a krásně vytištěna – nevypadá jako čistě ofsetová, ale jako by část byla provedena ocelotiskem (podívejte se třeba na vlasy vlevo). Kresbná výzdoba obálky dne vydání mi připadá malinko rozostřená, místo rastru – byť velmi jemného – by jí více slušelo pérové provedení (ovšem možná tato podoba byl autorův záměr?). Razítko je sympaticky jednoduché a naprosto sdělné (chybí mi v něm jen zakončení střechy vlevo od zadního okna, ale to je nepatrná muška). Suma sumárum – dobrá práce.

FB

